

debatinterview | Selv hvis vi europæere fundamentalt ændrer livsstil, får det ingen væsentlig betydning for de globale klimaforandringer. Men derfor kan vores klimabevidsthed stadig have effekt, mener en af Tysklands førende klimaforskere **Hans von Storch**, som er træt af en klimadebat præget af forvirringer og misforståelser

Tysk klimaforsker: Klimadebat er blevet en forvirret og usaglig kulturkamp om livsstil

TOBIAS STERN JOHANSEN
SKRIVER FRA TYSKLAND

johansen@k.dk

"MENNESKESKABTE klimaforandringer findes, og de skaber væsentlige udfordringer for vores økosystem og for vores samfund," understreger den tyske klimaforsker Hans von Storch.

"Men der hersker betydelig forvirring i diskussionen om klima, klimaforandringer og klimapolitik. Alt, selv plasticaffald i havene, bliver gjort til et spørgsmål om klimaproblemer. Stort set alle dårlige nyheder i dag kommer på den ene eller anden måde til at handle om klimaforandringer. Det irriterer mig," tilføjer han.

Hans von Storch er ikke hvem som helst, men forhenværende direktør for Institut for Kystforskning ved Helmholtz Zentrum i Geesthacht, professor ved Hamborg Universitet og kendt som en af Tysklands førende klimaforskere.

Eksemplerne på, at klimadebatten er blevet usaglig, står i kø, mener Hans von Storch. For nylig fik den tyske forbundskansler, Angela Merkel, et rysteanfald under hedebeholdningen i Tyskland, og kanslerens utilpashed blev af medformand for det fremadstormende miljøparti De Grønne Annalena Baerbock udtaget som en konsekvens af klimaforandringer.

Den tidligere formand for samme parti, Simone Peter, har tolket nattefrost i maj som tegn på menneskeskabte klimaforandringer. Og det socialdemokratiske medlem af Forbundsagen Karl Lauterbach har hævdet en sammenhæng mellem klimaforandringer og tsunamier.

"Begrebet 'klimaforandring' og det nyere 'klimakrise' er blevet et politisk våben, som kan bruges fuldstændig vilkårligt. Klimaret er blevet en del af kulturkampen om den rette livsstil.

Men denne vilkårlige brug gør det næsten umuligt at skelne mellem forskellige årsager til forskellige udviklinger og dermed næsten umuligt at komme frem til løsninger, som faktisk virker," mener Hans von Storch.

Der er for eksempel intet videnskabeligt, der tyder på, at storme er blevet voldsommere over tid på grund af menneskeskabte klimaforandringer, påpeger han.

"Men denne påstand hører til standardrepertoiret hos enhver ordentlig klimaaktivist – og det hænger muligvis sammen med, at voldsomme storme altid har spillet en rolle i dommedagsfortællinger," siger han og tilføjer, at nogle grupper, herunder visse forsikringselskaber, har en klar interesse i, at for eksempel stormskader opfattes som et voksende problem.

"Jeg prøver i mindre målestok at begrænse min indflydelse på miljøet ved at sortere affald og den slags. Men det har ikke noget med aktiv klimabeskyttelse at gøre og gør ingen forskel for klimaet. I debatten rodes der rundt i klima og miljø. Alt kommer til at handle om globale klimaproblemer. Som om luftkvaliteten i Berlin eller Hamborg har noget med verdensomspændende klimaproblemer at gøre. Man kan forbedre luften i

FOTO: HAMBORG UNIVERSITET
Hans von Storch

► **Tysk klimaforsker**, født 1949 i Slesvig-Holsten. Han har sønderjyske rødder.

► **Tidligere leder** af Institut for Kystforskning ved Helmholtz Forskningscenter.

► **Professor emeritus** ved Hamborg Universitet

► **Chefredaktør** for Oxford University Press Research Encyclopedia Climate Science.

► **Han regnes for** en af Tysklands mest prominente klimaforskere.

Ny serie: Kampen med klimaet

Klimaforandringerne påvirker i stigende grad vores hverdag, naturen og kloden. I denne serie sætter Kristeligt Dagblad fokus på udfordringerne og ikke mindst på, hvordan vi løser dem.

► Den voksende klimabevidsthed i Vesten, som Greta Thunberg, der i disse dage bliver hyldet efter sin ankomst med sejlbad i New York, står i spidsen for, kan godt have positive afledte effekter, mener klimaforsker Hans von Storch. Men det er et problem, at begreber som "klimakrise" er blevet et politisk våben, som kan bruges fuldstændig vilkårligt, mener han. – Foto: Andrew Kelly/Reuters/Ritzau Scanpix.

storbyerne, men det ændrer intet ved globale klimaproblemer," siger han.

Hvad der derimod er sikkert, er, at temperaturen stiger globalt som følge af menneskeskabte udledninger af drivhusgasser, understreger Hans von Storch. Men også her hersker der grundlæggende misforståelser. Den tyske forsker har et sommerhus i Stevns og tilbringer derfor en del tid i Danmark, og den danske debat er ikke væsentligt anderledes end den tyske, mener han.

"Jeg læser danske dagblade og oplever en fuldkommen ukritisk omgang med temaet. Jeg kan erindre, at jeg hver dag sidste sommer støttede på et eller andet i klimakampen, som var ureflekteret," siger han.

"Den største misforståelse er, at vi i Tyskland og Danmark og i Europa i det hele taget tror, at vi kan redde klimaet ved at gøre dit og dat. Ved ikke at flyve, ikke køre bil, spise mindre kød og ikke bruge engangskaffebægre. Men det er kosmetiske forandringer, som ikke har nogen synlig effekt på klimaet," siger han.

For at forstå hans pointe, må man se lidt på verdens udledning af drivhusgasser, som står centralt i klimaspørgsmålet. Udledningen af CO₂-gasser skaber den drivhuseffekt, der gør, at klimaet på Jorden ændrer sig og generelt bliver varmere. Hvis vi skal nå FN-

klimamålene og holde temperaturstigningerne på under 1,5 grader, skal den globale CO₂-udledning over de næste 35 år sænkes til nul, påpeger Hans von Storch. Samlet set udledes der årligt 38 milliarder tons CO₂ globalt. Europa står for kun fire milliarder tons – eller cirka en tiendedel.

"Så selv hvis vores CO₂-udledning gik i nul, ville det ikke betyde ret meget, for der er tale om et temmelig lille bidrag til verdens CO₂-udledning," siger han.

Hverken politikere eller den øvrige offentlighed diskuterer for alvor problemet ud fra disse kvantitative dimensioner, mener han. Derfor har tilgangen til klimaproblemer i Europa "ingen egentlig effekt og tjener kun som symbolsk handling for populistiske og rethavere".

"Politikere bliver blot ved med at sige, at vi skal bekæmpe klimaproblemer, men der er ingen realistiske forslag til, hvordan vi når disse mål. Ingen forsøger at give svar på, hvor radikalt anderledes vi skal tænke energi globalt for at nå de mål. Man forstår ikke, at Europa slet ikke vil blive imiteret af resten af verden," siger han.

Klimavenlighed kommer ikke til at stå øverst på dagsordenen i de fleste lande uden for Europa, for de har opnået samme levestandard som os.

"Lande som Kina, Indien og Brasilien kommer ikke til at gøre det af moralske grunde som i Europa. De vil ikke opgive at få samme behagelige liv som os i Vesten. Vi er ikke forbillende for resten af verden i moralsk forstand, kun i teknologisk forstand. Tager man til Nigeria eller Indien, er det ganske andre problemer, der optager mennesker. Det er ikke som her, hvor vi i alt væsentligt ikke har eksistentielle bekymringer. Der tænker man først og fremmest på at sørge for, at mennesker har lys i deres hjem, og at der er elektricitet på hospitalerne. Skal de vælge mellem et atomkraftværk og det ikke at have elektrisk strøm i stuen, vælger de naturligvis atomkraftværket," siger han.

Men dermed ikke sagt, at den voksende miljøbevidsthed i Europa ikke kan have en mere indirekte positiv effekt globalt, understreger Hans von Storch.

"Det kunne være, at mennesker i Indien eller Kina på et tidspunkt begynder at sige, 'Europa viser, at det kan gøres på en anden måde'. Men de vil ikke sige, 'når Europa gør noget for klimaet, så gør vi det også', for de har samme gode livsvilkår som os," siger han.

Klimadebatten lider også under, at klimaforskningen er stærkt politiseret, mens det politiske liv er blevet apolitiseret i forhold

til klimaspørgsmålet, mener Hans von Storch. Han har gennemført undersøgelser blandt unge klimaforskere, og her så flere steder det som vigtigere at "motivere offentligheden til handling" end for eksempel at "afdække sammenhænge".

"Mange videnskabsfolk ser sig som del af en politisk bevægelse og i mindre grad som nysgerrige og selvkritiske betragtere og udforskere af udviklingen," siger han.

"Samtidig lukker politikere den politiske debat om klimaspørgsmål ved at henvise til, hvad videnskabsfolk kommer med af instruktioner. Politikere fremhæver de dele af forskningen, som understøtter deres holdning. Dermed giver politikere indtryk af, at der overhovedet intet er at diskutere eller forhandle om, at der overhovedet ingen valgmuligheder eller alternativer er. Det er højest udemokratiske. Vi har jo ikke en regering bestående af professorer, men af folkevalgte," siger han.

"Så kan man ikke undre sig over, at partier som Dansk Folkeparti og Alternativ for Tyskland vinder fremgang," siger han om klimaskepsissen blandt nationalkonservative og højernationalpartier.

Liv&Sjæl side 18

debatinterview | I DR-programmet "Gift ved første blik" møder en gammelromantisk forestilling om den eneste ene nutidens velvillighed til at udstille sig selv, mener psykolog **Lars Lundmann**. Og det er sjældent en god kombination

Psykolog: Du finder aldrig den rette, hvis den rette er dig selv

AF ASTRID LOUISE RASMUSSEN
debat@k.dk

► **Lars Lundmann, du er aktuell med en bog om narcissisme og kærlighed i det moderne samfund. Hvorfor tror du, at så mange er villige til at jage kærligheden for åben skærm?**

► Folk er blevet mere villige til at udstille sig selv. Hvis man for eksempel oplever, at ens liv er lidt tomt, kan man med et program som "Gift ved første blik" snage sig til 15 minutters berømmelse. Man bliver nogen. Og så endda nogen, som en række eksperter har fundet en partner til.

Hvor der for 20 år siden ikke rigtig var andet end "Robinson Ekspeditionen", er reality-programmer i dag blevet normaliseret i en sådan grad, at snart intet er for privat til skærmen. Sideløbende har datingportalerne indfundet sig som en ganske almindelig måde at finde en partner på. Det digitale match er i dag mere reglen end undtagelsen.

► **Det er blevet mere acceptabelt at søge kærligheden. Men er den blevet sværere at finde?**

► Jeg tror som sådan ikke, det er blevet sværere at finde en partner. Men vores normer har ændret sig. For 70 år siden var ægteskabet en vigtigere institution end idéen om det

PRESEFFOTO
Lars Lundmann

► **Psykolog og direktør i konsulentvirksomheden Lundmann og forfatter til bøgerne "Hvem er jeg?" om narcissisme og personlighed i det senmoderne samfund og senest "Du skal ikke være dig selv" om at fæse sig til drømmejobbet.**

► DR-programmet "Gift ved første blik", hvor blandt andre Christina på billedet medvirker, er udtryk for, at den "pladderromantiske" forestilling om den eneste ene lever i bedste velgående. Og det udfordrer snarere end leder vejen til kærlighed, mener psykolog Lars Lundmann, der er aktuell med bogen "Du skal ikke være dig selv". – Foto: DR.

perfekte forhold. Dengang fandt man en, slog sig ned og blev gift. Og så blev man – selv når det ikke fungerede – for det var for skamfuldt at blive skilt. I dag ender cirka halvdelen af alle ægteskaber i skilsmisse.

Og det er blevet mere acceptabelt at lede videre. Man kan sige, at det i dag er blevet en normaliseret del af vores kultur at agere på en tendens, vi også så for 70 år siden.

► **Hvis tendensen er, at vi grundlæggende kløjes i kærlighed. Hvad er problemet da?**

► Der findes jo et væld af definitioner på begrebet kærlighed. Men særligt overlevelsedygtig er den pladderromantiske forestilling om den eneste ene. Idéen om, at der findes et rigtigt match. En *soulmate*. En, man kan dyrke tosomheden med, som tænker og vil det samme som en selv. Problemet er bare, at alle mennesker jo er forskellige, så hvis man leder efter en klon af sig selv, så vil man lede forgæves. Du kan ikke finde den rette, hvis den rette er dig selv.

► **Hvorfor er den eneste ene en illusion?**

► Det er et spil mellem de billeder, vi fremsætter af os selv. Lad os sige, at to tager på date med formålet om at finde den eneste ene. Som to ønskelister, der skal se ens ud. Hvis man vil have den anden til at føle, at man er den eneste ene, er det jo noget, man kan overbevise den anden om ved at bekræfte, anerkende og engagere sig i alt, hvad denne siger. Hvis du fortæller, at du går rigtig meget op i at spille fodbold, kan jeg sige: "Ej, hvor er det vildt, det gør jeg også." Og hvis man fortsætter den anerkendelsesrække, så kan man ende med følelsen af, at det da må være skæbnen, som har ført os sammen.

► **Men er forelskelsen ikke vigtig?**

► Jo, men man kan ikke lægge den i andres hænder. Hvis ikke den opstår, så tror jeg først og fremmest, man skal se på sig selv, sine vaner og relationer til andre mennesker. Ser man respektfuldt på folk omkring sig? Er man god til at anerkende andre? Har man en grundlæggende accept af tilværelsen? Hvis det er tilfældet, så tror jeg nok, man skal tiltrække en, man bliver glad for at være sammen med. Og er det ikke det vigtigste? Forelskelsen er en tilstand, som henter kraft i din selvfølelse.

► **Hvori ligger muligheden for at lykkes da?**

► Det handler blandt andet om at forventningsafstemme. Hvis ikke man kender til den andens forventninger, så vil man højst sandsynligt skyde forbi skiven. "Jeg kunne godt tænke mig, at du var lidt mere til stede," kunne én sige. Men hvad vil det egentlig sige? Det er uhåndgribeligt. Men tænk, hvis det blot handler om, at man slukker mobilen under middagen. Man bliver nødt til at konkretisere sine ønsker og forventninger. Det handler i høj grad også om accept og tilpasning. Det gælder i arbejdssammenhænge som i parforhold. For vi er ikke det samme menneske, der tænker de samme tanker.